

Alena Čiženkova: Čtení ke svobodě

Bakalářská práce na FHS UK, 2016

Posudek vedoucího práce

Při posuzování této bakalářské práce stojí její vedoucí před zvláštními otázkami. Kolegyně Čiženkova pracovala výrazně samostatně. Konzultace se týkaly pramenů přístupů a možností práce s prameny, méně samotného zpracovávání. A, pokud si pamatuji, bylo jich v rozmezí roku asi tak pět. Teprve když byla práce hotova, tak se ukázalo, že autorka pracovala především s prameny, které napsal vedoucí její práce. Dokonce jádro vlastní práce opřela o prokazování teoretického konceptu „učení se svobodě“, které jsem publikoval v roce 2014.

Samozřejmě, že nemohu takovou práci hanět, protože má „ty nejlepší“ prameny. Ale ani nemohu příliš kritizovat, protože autorka pochopila principy zdrojových textů a aplikovala je pozoruhodným způsobem. Takže co teď? Nechat to na oponentovi? A co když oponent uvede, že použité prameny jsou falešné? S kým se pak má autorka – i vedoucí práce – přít?

Zároveň ale tím vstoupila do riskantního prostoru. Stejně jako autor, z něhož hlavně čerpala. Zkusit totiž v současnosti nabídnout pojetí svobody, které by bylo aplikovatelné a mířilo ke všeobecnému přijetí a ještě mělo sloužit jako zdroj pro rozhodovací procesy a dokonce pro učení se svobodě, to je přístup, který je velmi málo „in“. Postmoderna a řada přístupů opřených o interpretativní sociologii s takovými postupy nemůže souhlasit, ba je nemůže ani připustit. To ale padá na hlavu vedoucímu práce a ne samotné autorce! I proto, že se autorka pokusila provázat takový přístup s několika pojetími svobody – především I. Berlina a I. Kanta. I když i zde platí obdobně: možností výběru dalších autorů je řada. A i provázání s konceptem svobody prezentovaným vedoucím práce je občas obtížně prokazatelné.

Nicméně se autorka pustila ve 4. kapitole do pokusu o aplikaci konceptu svobody na výklad čtenářství. To ukazuje jednak, že danému konceptu porozuměla a snad i to, že je možná tento koncept využitelný i v souvislostech, kde bychom to možná ani nečekali. Zase: je třeba napsat, že to bylo její rozhodnutí. Já jsem se s ním a s jeho výsledkem setkal až při čtení celé práce. Nabízí se, zda by mohla autorka zkusit prezentovat využitelnost konceptu „pěti principů svobody rozhodování“ i na jiném příkladu.

V práci je, jako v každé bakalářské studii, několik drobných chyb a překlepů. Někdy je „kouzlo nechtěného“ pěkné: „přecházející“ a „předcházející části“ (str. 44), to je přecejeno něco jiného.

Práce je založena velmi široce. Je to dáno tématem a předmětem poznávání, které si autorka vytýčila. To má v sobě mnohá nebezpečí, protože rozkročení od hodnot, přes čtení a čtenářství až ke svobodě nutně vede ke zjednodušením a zkratkám. Je ale třeba říci, že se v nich autorka neztratila a pokusila se i tyto někdy zjednodušující postupy zkloubit a prezentovat celek přístupu, až po aplikaci.

V každém případě jde o práci, která splňuje kriteriia pro uznání bakalářského gradu. Doporučuji ji k obhajobě a podle jejího výsledku navrhuji ohodnocení mezi jedničkou a dvojkou.

Libor Prudký,

5.6.2016